

دولت چهاردهم چگونه در پی حمایت‌ایرانیان خارج‌از کشوربرآمده‌است؟

ظرفیتی برای حفظ منافع ملی

آرمان ملی؛ دولت چهاردهم با همکاری وزارت امور خارجه و بر اساس بند(۱۳) مادهٔ ۱۰۰ قانون برنامه هفتم توسعه، برای حمایت، صیانت، توجّه به حقوق، هویت و سرمایه اجتماعی ایرانیان خارج از کشور، لایحه‌ای را به مجلس شورای اسلامی ارائه داد که کلیات این لایحه ۱۶ ماده‌ای، ۲۹۰ تیرماه ۱۴۰۴ در صحن علنی مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. در لایحه حمایت از ایرانیان خارج از کشور موارد متعددی دیده شده است که از جمله می‌توان به تسهیل تردد ایرانیان بر اساس ایجاد یک سامانه اشاره کرد تا ایرانیان در زمان ورود به کشور نیازی به اخذ ویزا نداشته باشند. ایرنا نوشت؛ همچنین موضوع دسترسی ایرانیان خارج از کشور به سامانه‌های داخلی در این لایحه مورد توجه قرار گرفته است. از طرفی چند میلیون ایرانی در خارج از کشور زندگی می‌کنند که در برخی از موارد آنها نیازمند مساعدت و کمک هستند و در این لایحه به این مسائل پرداخته شده است. یکی دیگر از مسائل مورد توجه در لایحه حمایت از ایرانیان خارج از کشور، جذب ایرانیان نخبه و صاحب استعداد در حوزه‌های آموزشی و پژوهشی، شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و سایر دستگاه‌های اجرایی کشور است. همچنین تسهیل فعالیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری ایرانیان خارج از کشور در داخل کشورمان در این لایحه از جایگاه مهمی برخوردار است. از طرفی برخی از ایرانیان خارج از کشور مسائل قضائی و حقوقی دارند که در این لایحه فوه قضائیه مکلف شده سامانه‌های ثبت شکایت برای بررسی در دستگاه قضائی را برای ایرانیان خارج از کشور فراهم کند تا امکان ارائه خدمات حقوقی برای رسیدگی به درخواست‌های حقوقی ایرانیان خارج از کشور فراهم شود. از دیگر مواردی که می‌توان به این لایحه اشاره کرد، موضوع ایران شناسی برای حفظ و تقویت هویت ایرانی- اسلامی ایرانیان خارج از کشور است و برای این بخش استمرار ارتباط فرهنگی آنها با سرزمین مادری، از جمله از طریق آموزش ایران شناسی، زبان فارسی و فرهنگ و هنر ایرانی پیش‌بینی شده است. همچنین بر اساس این لایحه، آن دسته از ایرانیان خارج از کشور که تا زمان لازم الاجرا شدن این قانون به طور غیرمجاز از کشور خارج شده باشند، در صورت بازگشت به کشور، مشمول مجازات نمی‌شوند. یکی دیگر از موارد قابل توجه در لایحه حمایت از ایرانیان خارج از کشور، دفاع از حقوق و جلب سرمایه ایرانیان خارج از کشور است تا شبکه پایدار از متخصصان، نخبگان، سرمایه‌گذاران و کارآفرینان پرتز ایرانی داخل و خارج کشور، نسبت به سرمایه‌گذاری مشترک با هم در حوزه‌های مختلف اقتصادی و دانش بنیان اقدام کنند. به همین منظور مشوق‌هایی در این زمینه برای تمایل ایرانیان خارج از کشور به حوزه‌های اقتصادی و تجاری در نظر گرفته است. با توجه به بررسی این لایحه در هرم سبز بهارستان، نظرسه نماینده مجلس شورای اسلامی را درباره اهمیت آن جویا شدیم.

تعمایل به سرمایه‌گذاری

نماینده لنگرود درباره لایحه حمایت از ایرانیان خارج از کشور گفت: ایرانیانی که به هر دلیلی مهاجرت کردند، همچنان کشور خود و این آب و خاک را دوست دارند و از طرفی تابعت کشور محل زندگی را علاوه بر ایران دارا هستند. مهرداد بانوج لاهوتی گفت: بسیاری از ایرانیان خارج از کشور به دلیل حبس وطن دوستی تمایل دارند در ایران سرمایه‌گذاری کنند و باید برای آنها شرایط و امکانات لازم فراهم شود که با این لایحه می‌توان بخشی از برنامه هفتم توسعه که رسیدن به رشد ۸ درصدی است را، عملیاتی کرد. نماینده مردم لنگرود در مجلس تاکید کرد: لزوم توجه و اهمیت به سرمایه‌گذاری، فقط داخلی نیست بلکه باید از ظرفیت سرمایه‌گذاری خارجی به‌ویژه سرمایه‌گذاری ایرانیان خارجی از کشور هم استفاده کرد. لاهوتی اضافه کرد: یکی از تسهیلهگری‌های برای ایرانیان خارج از کشور که پیش از این انجام شد، واردات خودرو توسط آنها بدون انتقال ارز بود که این کار از رنشدنی محسوب می‌شود. به عبارتی باید از ظرفیت ایرانیان خارج از کشور استفاده کنیم، اما متأسفانه شرایط به نحوی است که این رویکرد بر عکس شده است. وی خاطر نشان کرد: دلیل این موضوع جذایت‌هایی است که کشورهای دیگر برای ایجاد کردن در حالی که ما می‌توانیم این جذایت‌ها را در داخل کشور برای حفظ سرمایه، تخصص و نخبگی ایرانیان ایجاد کنیم.

تسهیل شرایط

نماینده مردم سلماس در این باره گفت: حداکثر ایرانیان خارج از کشور در زمان جنگ تحمیلی ۱۲ روزه در یک صف واحد در دفاع از انقلاب و وطن خود علیه دشمن صهیونیستی یکصد اشدند که نشان می‌دهد باید بیش از گذشته به ایرانیان خارج از کشور رها داد. یعقوب رضازاده گفت: لایحه حمایت از ایرانیان خارج از کشور در کمیسیون امنیت ملی بررسی و به تصویب رسید و در صحن مجلس هم نمایندگان برای حمایت از ایرانیان نخبه، متخصص، کارآفرینان و سرمایه‌داران و سایر ایرانیانی که دل در گرو این آب و خاک دارند با کلیات آن موافقت کردند و جزئیات آن در جلسات آینده صحن مجلس بررسی خواهد شد. عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس اضافه کرد: پتانسیل بالایی در ایرانیان خارج از کشور وجود دارد که می‌توانند در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و غیره تاثیرگذار باشند و دولت و دستگاه‌های مربوطه نیز باید تسهیلات و امکانات لازم را برای تسریع در فعالیت ایرانیان خارج از کشور اعم از ورود و خروج و برخورداری آنها از سامانه‌های داخلی فراهم کنند.

۰۴ ● ۰۵ ● ۰۴ ۱۴۰۴

۰۱ منفر ۱۴۴۷ / ۲۶ جولای ۲۰۲۵

«آرمان ملی» واکنش‌ها به لایحه مقابله با محتوای مجازی را بررسی می‌کند

چالش پاستور بالایحه جنجالی

◀ **آقای رئیس جمهور لایحه را پس بگیرد**

گیرد، مجازات مرتکب یک درجه تشدید خواهد شد، مگر آنکه عمل ارتکابی در زمره «افساد فی الارض» قرار گیرد. این ماده به‌طور مشخص به نقض رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی در مواقع حساس اشاره دارد و از نظر منتقدان می‌تواند زمینه‌ساز برخورد‌های سلیقه‌ای در زمان بحران شود. ماده ۱۵ نیز انتشار اخبار «خلاف واقع» را در صورتی که از سوی افراد دارای شهرت، نفوذ اجتماعی یا موقعیت تخصصی منتشر شده باشد، مشمول تشدید مجازات می‌داند. به عبارت دیگر، این ماده طیف گسترده‌ای از فعالان رسانه‌ای، روزنامه‌نگاران، اینفلوئنسر ها و حتی کارشناسان و متخصصان حوزه‌های مختلف را در معرض مسئولیت کیفری سنگین تری قرار می‌دهد. البته اینکه باید سازوکاری برای مقابله با ضربه زدن به حیثیت اشخاص، تخریب و اهانت، بی اعتبار سازی نهادهای حاکمیتی و تضعیف انسجام ملی با ضمانت اجرا دیده می‌شد امری پسندیده و درست است و طبعاً کارشناسان، صاحب نظران و رسانه‌ها نیز با آن مشکلی ندارند؛ اما آنچه مساله ایجاد می‌کند اینکه نوع برداشت از این لایحه چگونه خواهد بود و آیا نوعی وحدت رویه در خصوص برداشت از آن صورت خواهد گرفت یا هر کسی بنا به سلیقه و احتیاج خود به این لایحه خواهد پرداخت. به عبارت دیگر اینکه کدام خبر موجب تضعیف انسجام ملی می‌شود یا به امنیت روانی جامعه آسیب می‌رساند خود جای پرسش دارد و مهم‌تر از آن نیز همان نهاد برداشت‌کننده از این لایحه است که چگونه رفتاری خواهد داشت. همین امر است که باعث شده تا برخی این لایحه را تا حدی موجب تحدید آزادی بیان و گردش آزاد اطلاعات و انتقاد به مسائل مختلف قلمداد کنند. چنانکه برخی چهره‌های سیاسی نسبت به این لایحه واکنش نشان داده‌اند. مصطفی کواکبیان نماینده مجلس در اعتراضی به لایحه مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی در صفحه شخصی خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «آقای پزشک‌بان لایحه» مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» می‌تواند محدودکننده هر نوع انتقاد باشد و به نوعی همان «طرح صیانت» است که مخالف منویات و شعارهای شماس‌ت لطفان را پس بگیرد تا ثابت کنید برای اصلاح امور آمده‌اید نه محدودیت بیشتر.» رئیس جبهه اصلاحات نیز در انتقاد از این لایحه، خطاب به

رئیس جمهور نوشت: آنچه با عنوان «لایحه مقابله با انتشار محتوای خبری خلاف واقع در فضای مجازی» به مجلس فرستاده‌اید، در تعارض با دیدگاه‌ها و باورهای شما نقض حقوق ملت در فصل سوم قانون اساسی و گردش آزادانه اطلاعات است. پیشنهاد می‌کنم این لایحه را پس بگیرید.»

◀ **واکنش دولت**

پس از واکنش‌های گسترده به لایحه جدید دولت معاونت حقوقی ریاست جمهوری در پی ابهامات شکل گرفته پیرامون لایحه مقابله با محتوای خلاف واقع در فضای مجازی، توضیحاتی را ارائه کرد. در بخشی از این توضیحات آمده است: موضع اولیه دولت (معاونت حقوقی) به طور خلاصه به این صورت بود: نخست؛ با توجه به قوانین کیفری فعلی این لایحه ضرورت ندارد، دوم؛ اگر در قوانین فعلی ایراد یا کاستی وجود دارد نهایت با یک ماده اصلاحی می‌توان موارد راجع به نشر اکاذیب در فضای مجازی را اصلاح کرد، سوم؛ رویکرد و مفاد اولیه لایحه شدیداً با حقوق و آزادی‌های اساسی از جمله آزادی بیان و اطلاعات مغایرت دارد، چهارم؛ این لایحه قضائی نیست و بخش قابل توجهی از آن برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر دستگاه‌های اجرایی تعیین تکلیف می‌کند، پنجم؛ از نظر تجریبات قانونگذاری و مقابله با اخبار جعلی یا خلاف واقع، هیچ کشوری تاکنون چنین رویکردی نداشته است. ششم؛ مفاد لایحه عملاً قابل اجران نیست و صرفاً لایحه‌ای است که برای کشور هزینه‌های مادی و معنوی متعدد ایجاد خواهد کرد. در اصلاحات این لایحه آمده است: حجم لایحه از ۴۰ ماده و ۳۹ تبصره (حدود ۷۹ حکم) به حدود ۲۰ ماده کاهش یافت و بخش اعظم آن حذف شد. رویکرد لایحه از نظام صدور مجوز برای درگاه‌های نشر به ثبت اصلاح شد. تکلیف پیش درگاه‌ها به‌ویژه کاربران نسبت به راستی‌آزمایی مطالب پیش از انتشار یا به اشتراک‌گذاری آنها حذف شد. ایحاد سامانه دولتی راستی‌آزمایی حذف شد و نظارت از پیشینی به پسینی تغییر یافت. بخش قابل توجهی از جرایم پیش‌بینی شده در لایحه، حذف شدند و نهایتاً با مسئولیت مدنی جایگزین شدند. مجازات‌های بسیار شدید تا حد ممکن تعدیل شدند. صرفاً درگاه‌های نشر با نصاب عضویت بالا (یک هزارم جمعیت کل کشور) مشمول شدند و الباقی خارج شدند.

«آرمان ملی» نیاز به ادامه روند انسجام را بررسی می‌کند

«ملت»، هسته سخت نظام

محمد حسن آصفری: انسجام جامعه باعث مقاومت ایران شد

دهند، قوای سه‌گانه باید رضایتمندی مردم را بالا ببرند. امروز گرانی کالاها می‌تواند باعث سوءاستفاده دشمن شود. دولت و مجلس بایستی جلوی اقداماتی که در کشور ناراضیتی ایجاد می‌کند، بایستد. نباید تصمیماتی گرفته‌شود که منجر به ناراضیاتی مردم شود. لازمه ایجاد اتحاد و انسجام در کشور بالا بردن سطح رضایتمندی مردم در پیگیری‌های دولت‌مردان است. تربیون‌های مجلس نباید به ابزاری برای اختلاف افکنی تبدیل شود. منبرها و واعظ‌ها نبایدست سخنرانی‌های اختلاف انگیز داشته باشند. خط قرمز رسانه‌ها باید خروج از چارچوب اتحاد و وحدت در جامعه باشد. مقام رهبری بارها بر تشکیل کرسی‌های آزاداندیشی تاکید کردند تا در مجامع مختلف افراد بتوانند حرف‌های خود را مطرح کرده و نقطه نظرات خود را بگویند. این کرسی‌های آزاداندیشی برای شنیدن جوانان مهم است. انتقاد کردن با سیاه‌نمایی تفاوت دارد. انتقاد سازنده امنیت و آرامش کشور را بالا خواهد برد. باید به جوان و نخبگان میدان داد تا نقطه نظرات آنان شنیده شود. جوانان می‌توانند در حوزه‌های مختلف موثر واقع شوند.»

◀ **انسجام، رمز ماندگاری**

روح... متفکران آزاد، عضو هیات رئیسه مجلس با اشاره به شرایط جامعه در ۱۲ روز جنگ گفت: «آنچه در جنگ ۱۲ روزه مسجل شد، رهبری داهیه‌انه و حکیمانه مقام معظم رهبری، شجاعت و قدرت

سیاست

گزارش

چهره‌های همیشه‌میان‌ه‌رو در برابر چهره‌های همیشه تندرو

ایران در آستانه تغییر؟

در روزهایی‌که بحث بازنگری در برخی سیاست‌های داخلی به‌ویژه در حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی پررنگ‌تر شده، تئویت معنادار علی‌اکبر ولایتی و تحركات اخیر علی‌لاریجانی توجه رسانه‌ها و تحلیلگران را به خود جلب کرده است. خبر آنلاین نوشت؛ این تحركات از سوی دو چهره با سابقه و میانه‌رو، گمانه‌هایی را درباره آغاز تغییراتی نرم در سیاست‌گذاری‌های اجتماعی در دل حاکمیت تقویت کرده است.

◀ **تعییر به تغییر**

یک تئویت چند کلمه‌ای از علی‌اکبر ولایتی، گمانه‌زنی‌هایی درباره احتمال تغییر در فضای سیاسی و اجتماعی کشور ایجاد کرده است. علی‌اکبر ولایتی، مشاور رهبر انقلاب، پس از مدت‌ها سکوت خبری، اخیراً در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «حفظ انسجام ملی مورد تأکید مقام معظم رهبری می‌تواند شامل تغییر برخی رویکردهای اجتماعی حاکمیت و محور قرار دادن رضایت مردم شود، به‌گونه‌ای که برای آنها ملموس باشد. مردم خود را اثبات کردند و اکنون نوبت مسئولین است. شیوه‌های منقضی‌شده دیگر با سئگوی جامعه پس از جنگ نخواهد بود.» مشخص نبود که این اظهارات ولایتی جنبه خبری دارد و از رویکرد جدیدی در حکمرانی خبری می‌دهد یا بیشتر توصیه است؛ اما طرح آن از سوی فردی با سابقه حضور در عالی‌ترین مناصب حکومتی، به‌عنوان نشانه‌ای از تغییر تعییر شد. علی‌اکبر ولایتی ۱۶ سال وزیر خارجه جمهوری اسلامی بوده که هشت سال آن در دوران ریاست جمهوری آیتا... خامنه‌ای و در یحبوه مذاکرات قطعنامه ۵۹۸ سپری شده است. با انتخاب آیتا... خامنه‌ای به‌عنوان رهبر و ریاست جمهوری هاشمی رفسنجانی، ولایتی همچنان بر مسند وزارت خارجه باقی ماند. او عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس مرکز تحقیقات استراتژیک این مجمع است. ولایتی مسئولی‌های فراوان دیگری همچون ریاست هیات مؤسس و هیات امنای دانشگاه آزاد را نیز برعهده دارد؛ اما مهم‌ترین جایگاه او، مشاور رهبری در امور بین‌الملل است. به همین دلیل، بسیاری اظهارات اخیر او را نشانه‌ای از تغییر رویکرد در فضای سیاسی تلقی کرده‌اند.

◀ **سفر لاریجانی به مسکو**

از سوی دیگر، این روزها تحركات علی‌لاریجانی، دیگر مشاور رهبری، نیز افزایش یافته است. در آخرین اقدام، لاریجانی به مسکو سفر کرد و با ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه دیدار داشت. اهمیت این سفر در آن بود که لاریجانی نه فقط به‌عنوان مشاور رهبری، بلکه به‌عنوان فرستاده مسعود پزشکیان، رئیس جمهور، با پوتین درباره تشدید بحران در خاورمیانه و موضوعات مربوط به برنامه هسته‌ای ایران گفت‌وگو کرد. سخنگوی وزارت امور خارجه درباره سفر او توضیح داده است که لاریجانی حامل پیام‌ها و دیدگاه‌های کلان جمهوری اسلامی درباره تحولات منطقه‌ای، مسائل بین‌المللی و روابط دو جانبه بود. علی‌لاریجانی همچنین در یکی از شب‌های محرم، در هیأتی مذهبی سخنرانی کرد و گفت: «آن بحث مذاکره نیست؛ مذاکره یک تاکتیک است و باید اجازه داد رهبری هر جالازم می‌دانند از آن استفاده کنند. الان مذاکره‌ای نیست و من هم معتمد هیچ عجله‌ای نیابید کرد. آنها با ما جنگیدند و اول باید بگویند چرا جنگیده‌اند. مذاکره یک تاکتیک است؛ بگذارید رهبر انقلاب آنجا که لازم می‌دانند از این تاکتیک استفاده کنند.» لاریجانی از ابتدای سال و هم‌زمان با سفر خود درباره رهبرانی که با آمریکا، چندین بار به‌عنوان کارشناس در صد اوسیمما حضور یافته و پس از جنگ ایران و اسرائیل نیز چند بار دیگر به این رسانه دعوت شده است. او از سال ۱۳۸۴ به مدت دو سال دبیر شورای عالی امنیت ملی و مسئول مذاکرات در پرونده هسته‌ای ایران بود. لاریجانی با خابویر سولانا، مسئول مذاکرات هسته‌ای با ایران از طرف اروپا، مذاکره می‌کرد. سعید جلیلی در سومین مناظره انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۲ اذعان کرده بود که لاریجانی با سولانا به توافق رسیده بود.

◀ **میان‌ه‌رو در برابر تندرو**

لاریجانی ولایتی هر دو اسولگرا اما از چهره‌های میانه‌رو هستند که مرزبندی آنها با جریان تندرو آشکار است. فعالیت‌های این روزهای لاریجانی در عرصه سیاست در حالی است که او با وجود ۱۲ سال ریاست مجلس، تاکنون دوبار از سوی شورای نگهبان برای انتخابات ریاست جمهوری رد صلاحیت شده است. او پیش از این رد صلاحیت‌ها نیز در دوران مجلس نهم وقتی برجام در آن مجلس اصلوگرا و تندرو به تصویب رسید، به‌عنوان چهره‌ای نزدیک به حسن روحانی مرزبندی جدی یا لطیف یابداری پیدا کرد. به‌طوری‌که در انتخابات مجلس دهم، زمانی که اصلاح‌طلبان تقویت جریان اعتدالی کمک کردند.

◀ **فیلتیرتنگ تا صد اوسیمما**

باین اوصاف، تحركات اخیر لاریجانی در کنار نوشته ولایتی می‌تواند نشانه‌ای از پیش گرفتن رویکردی اعتدالی در برخی عرصه‌ها باشد. تغییر که ولایتی به آن اشاره کرده، بیشتر در حوزه اجتماعی است. پیش از انتشار تئویت ولایتی، شایعه‌ای درباره ملی شدن طبقاتی شدن اینترنت شکل گرفته بود که مسئولان دولتی آن را تکذیب کردند. به نظر می‌رسد فیلتیرتنگ یکی از موضوعاتی باشد که می‌تواند صدقاً از تغییر رویکرد و مقابله با نگاه افراطی باشد. همچنین زمانه‌هایی درباره تغییر در مدیریت صد اوسیمما مطرح شده‌اند. در تمام این سال‌ها، عملکرد سیاسی صد اوسیمما انتقادات فراوانی را به دنبال داشته است. با آغاز دوران مدیریت پیمان جلیلی و قائم‌مقامی وحید جلیلی، صد اوسیمما بیشتر به بولتن سیاسی تندروها تبدیل شد. حتی به‌باور بسیاری از ناظران، در طول ۱۲ روز جنگ ایران و اسرائیل نیز عملکرد این سازمان در جهت تقویت روحیه همبستگی و تقویت مواضع ملی نبود.

◀ **در آستانه یک تغییر؟**

مجموعه تحركات و اظهارات اخیر علی‌اکبر ولایتی و علی‌لاریجانی، بیش از هر چیز نشانه‌هایی از احتمال تغییر در سیاست‌گذاری‌های اجتماعی را برجسته کرده است. ولایتی با تأکید بر ضرورت «لمموس شدن رضایت مردم» و ناکارآمدی شیوه‌های منقضی‌شده، تلویحاً بر لزوم بازنگری در نگاه حاکمیت به مطالبات اجتماعی تأکید کرده؛ رویکردی که اگرچه صریح بیان نشده، اما از زبان یکی از مشاوران ارشد رهبری حائز اهمیت است. در کنار آن، بازگشت فعالیت‌های لاریجانی به عرصه دیپلماسی و رسانه نیز نشان از میدان دادن دوباره به چهره‌هایی دارد که فاصله‌ای از آشکارا با جریان‌های تندرو دارند. این روند‌ها، از احتمال حرکت بخشی از حاکمیت به سوی تعدیل در سیاست‌های فرهنگی، رسانه‌ای و اجتماعی حکایت دارد؛ تغییری که در صورت تداوم، می‌تواند زمینه‌ای برای ترمیم شکاف جامعه و حکومت فراهم آورد.